

งานวิจัยนี้มีขึ้นเพื่อศึกษาทฤษฎีในการสร้างบทละครและกำกับการแสดงละครร่วมสมัย จากเรื่องรามายณะหรือเรื่องของพระราม อันเป็นมหากาพย์ที่ยิ่งใหญ่ของอินเดีย มีอิทธิพลแพร่หลายและเป็นที่ประทับใจผู้ฟังและผู้ชมจำนวนมากทั้งในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ในโครงการนี้ผู้วิจัยถอดรื้อเรื่องเก่าและสร้างภาพใหม่ (deconstruction and revision) ให้เรื่องใหม่เป็น “บทละครร่วมสมัย” ที่เล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครคู่เสมือน (counterpart) ของพระราม คือ “นางสีดา” ผู้เป็นต้นเหตุแห่งสงครามเกียรตินระหว่างพระรามและทศกัณฐ์ จุดประสงค์ของการเล่าเรื่องเดิมเพื่อให้นางสีดาเป็นผู้เสริมสร้างเกียรตินแก่ตัวละครเอกคือพระราม การเล่าจึงเป็นการเล่าที่เน้นความดี ความงาม และความสุข แต่ละเลยที่จะเล่าถึงชีวิตที่มีทุกข์อันเกิดจากโชคชะตาและตัวละครหลักคือพระรามเอง

การเล่าเรื่องใหม่ในละครเรื่องนี้จึงเป็นการเล่าเรื่องทะลุมิติ ไร้กรอบของกาลเวลา มีนางสีดาจากเรื่องเดิมหลายเรื่องเป็นตัวละครเอก (protagonist) และให้ความสำคัญกับตัวละครฝ่ายหญิงที่เป็นตัวละครคู่ตรงข้าม ได้แก่ นางสาวนันทา นำเอาเหตุการณ์ในชีวิตนางสีดาที่พ้องกับเรื่องราวที่ปรากฏในปัจจุบัน มานำเสนอคู่ขนานกันในรูปแบบของละครเวที สื่อผสม ที่มีการเล่าเรื่องในลักษณะละครพูดสมัยใหม่-ละครเล่าเรื่อง (story theatre) การเดินรำและรำยาว การแสดงหุ่นเงา การขับร้อง และการแสดงดนตรีไทยร่วมสมัย

ในการพัฒนาละครเรื่องนี้ เน้นการทำงานร่วมกันของศิลปินหลายฝ่าย ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายดนตรี และฝ่ายลีลา-เดินรำ ในแง่บทละคร มีการพัฒนาบทบาทภาพปะต่อเหตุการณ์หลายๆ ตอน บทละครพัฒนาจากบทวรรณกรรม เรื่องราวของผู้หญิงที่ปรากฏในสื่อ การเล่นละครแบบใช้ปฏิภาณ (improvisation) ผู้วิจัยใช้จินตนาการ (imagination) มนต์สมมติ (magic if) ในการเข้าถึงตัวละคร ทำให้เกิดการตีความใหม่ (new interpretation) ในละครเรื่องนี้ ในละครเรื่องสีดา-ศรียา? ตัวละครที่เป็นคู่ตรงข้าม (antagonist) ของนางสีดาก็คือ พระราม การนำเสนอละครเรื่องนี้มุ่งเน้นที่จะสื่อสารว่า ภาพอุดมคติที่ถูกสร้างขึ้นนั้นไม่ว่ายุคสมัยใด ล้วนเป็นภาพที่บอกเล่าไม่หมด ยังมีความจริง ความบกพร่องที่แอบซ่อนอยู่มาก ผู้ชมควรเปิดใจและมองให้เห็นความจริงเหล่านั้น และมองเห็นคุณค่า ความดีงาม และความบกพร่องที่อยู่ในแต่ละบุคคล ภาพที่นำเสนอในละครเรื่องนี้เป็นภาพใหม่ที่ห่างไกลจากภาพอุดมคติที่ผู้ชมคุ้นเคย และนำเสนอภาพ เรื่องราวใหม่ให้ผู้ชมได้คิด วิเคราะห์ และนำเรื่องสีดา-ศรียา? มาเปรียบเทียบกับความคิดและการรับรู้ของตนเอง

This research project began by asking: how can we turn traditional stories from the Thai Ramayana into new theatre scripts and stage productions for today's audiences? To answer this question I first turned to the Thai version of the Ramayana (Ramakien, story of Rama), the great Indian epic centered on the exploits of the god-king Rama that has influenced people across South and Southeast Asia for many centuries. Instead of focusing on the stories of Rama, however, I focused on Sita, the counterpart of Rama. As the wife and partner of Rama, Sita was abducted by the demon Ravana, which led to a great war between virtuous Rama and wicked Ravana. Traditionally, she is seen as the honor of Rama, so that the epic discusses her perfect beauty and loyal devotion only in relation to her husband. Besides focusing on Sita, I also expanded my study to various Sita, which depicted in Rama stories in South and Southeast Asia. I ended up selecting seven stories from various versions of the Ramayana about Sita, and then deconstructed the old stories and could see many suffering stories of Sita's, hidden between the lines, caused not only by her destiny but also by her beloved husband. This led me to see Sita as someone who was patient, self-reliant, and strong-willed -- someone able to live her life apart from the limitations imposed by society and culture.

By doing this, I discovered how much more diverse, complex, and interesting Sita is than she is normally portrayed in her ideal images. In the next stage, after noticing how similar of the life situations Sita faced, are to those faced by women today -- as seen in newspapers, radio, and television. To create this script, I used western theatre techniques as imagining oneself as another and using the "magic if" methods to consider "what would she do if..." to better be able to converge and tune into the character. I decided to write this new play in a non-linear plot without "climax" and an absolute denouement. The script reveals as many pieces-- like a jigsaw puzzle--merging modern spoken theatre, satiric comedy, and an Asian story theatre style of singing and dancing with shadow puppets. Through this new way of communicating the story of Sita, I aimed to concentrate on woman's own identity and how she can live in the community and in the new world around her. Thus, by reworking a wider set of stories focused on Sita's life and by relating them to parallel situations faced by women today. The new script was the story retold through Sita's eyes, time, space, and action, and points toward some new values for contemporary women that still resonate with traditional versions of her life. The production presented new images of women that broke with many of the standard stereotypes of women figures, focusing instead on the need of each women to be unique and also to ask the audience to look into their minds to see if they had received this new view of a woman who has always supported her family by being patient, loving, caring, but also being manipulative and clever and remaining in control.